

Cirkulärnr: 11:11
Diariernr: 11/1667
Arbetsgivarpolitik: 11-2:5
Nyckelord: Arbetsdomstolen, diskriminering
Handläggare: Johanna Torstensson
Avdelning: Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Sektion/Enhet: Arbetsrättssektionen
Datum: 2011-03-17
Mottagare: Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen
Medlem i Pacta
Arbetsgivarpolitik
Rubrik: Arbetsdomstolens dom 2011 nr 13 om en arbetsledare genom vissa uttalanden och en teckning utsatt två arbetstagare för dels diskriminering i form av etniska trakasserier, trakasserier på grund av kön och sexuella trakasserier, dels repressalier
Bilagor: AD dom 2011 nr 13

CIRKULÄR 11:11

Arbetsgivarpolitik: 11-2:5

Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Arbetsrättssektionen
Johanna Torstensson

Nyckelord: Arbetsdomstolen,
diskriminering

Kommunstyrelsen
Landstingsstyrelsen
Regionstyrelsen
Medlem i Pacta
Arbetsgivarpolitik

Arbetsdomstolens dom 2011 nr 13 om en arbetsledare genom vissa uttalanden och en teckning utsatt två arbetstagare för dels diskriminering i form av etniska trakasserier, trakasserier på grund av kön och sexuella trakasserier, dels repressalier

Bakgrund

Arbetstagarna V.P. och A.K. är anställda som mentalskötare i Helsingborgs stad. Från årsskiftet 2003/2004 och fram till mitten av 2008 var de placerade på ett av kommunens gruppboenden.

V.P. och A.K. kommer ursprungligen från Bosnien respektive forna Sovjetunionen. I mitten av 2008 blev arbetstagarna på egen begäran placerade på andra arbetsplatser inom kommunen.

I maj 2008 inlämnade V.P. och A.K. ett brev till kommunens socialnämnd i vilket de framförde att enhetschefen på gruppboendet M.J. utsatte dem för kränkningar genom att bl.a. benämna dem som ”öststatsflickorna” och ”flickorna från öst” samt genom att han satt upp en teckning med sexuellt innehåll i personalrummet julen 2007 och sedan skickat bilden till bl.a. V.P. och A.K. inför julen 2008.

V.P. och A.K. anmälde samtidigt kommunen till Diskrimineringsombudsmannen som tillfrågade de båda arbetstagarnas fackliga organisation, Svenska Kommunalarbetareförbundet, om förbundet ville företräda sina medlemmar.

Efter lokal och central tvisteförhandling om påstått brott mot lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning och jämställdhetslagen avstod Svenska Kommunalarbetareförbundet från att väcka talan.

Sveriges Kommuner och Landsting

Post: 118 82 Stockholm, Besök: Hornsgatan 20
Tfn: växel 08-452 70 00, Fax: 08-452 70 50
info@skl.se

Org nr: 556026-1900

www.skl.se

DO väckte då talan mot vid Arbetsdomstolen och yrkade att Helsingborgs stad skulle utge allmänt skadestånd med 80 000 kronor vardera till V.P. och A.K.

Kommunen bestred yrkanden.

Arbetsdomstolen

Diskriminering

Arbetsdomstolen fann det utrett att M.J. vid två tillfällen använt sig av uttrycken ”östflickor” och ”ni flickor från öst” direkt till A.K. varvid hon svarade att hon har ett namn. Även om A.K. inte uttryckligen påtalat att hon upplevde uttrycken som olämpliga eller oönskade måste det utifrån det sätt hon uttryckt sig på ändå ha stått klart för M.J. att hon inte önskade bli kallad sådana uttryck.

Vid ett samtal 2008 uttalade M.J. trots det ”ni flickor från öst” och enligt Arbetsdomstolens uppfattning, på ett sätt som framstår som uppenbart kränkande.

Arbetsdomstolen fann således att A.K. vid samtalet 2008 utsatts för trakasserier som hade samband med hennes etnicitet.

DO gjorde gällande att det sätt M.J. uttryckt sig på även inneburit att han på ett kränkande sätt anspelat på A.K:s könstillhörighet då uttrycken skulle anspela på sexhandel och prostitution. Arbetsdomstolen ansåg inte att man av utredningen i målet kunde dra slutsatsen att M.J:s sätt att uttrycka sig vid samtalet 2008 även haft samband med A.K:s könstillhörighet.

Arbetsdomstolen fann därför att A.K. inte utsatts för trakasserier på grund av kön.

DO gjorde även gällande att M.J. skulle ha använt uttrycket ”östflickorna” när han talade om A.K. och V.P. med andra.

M.J. förnekade att han uttryckt sig så men vidgav att han talat om A.K. och V.P. som ”damerna från öst”. Det var dock oklart om han under den i målet aktuella tiden 2006-2008 använt uttrycket och på vilket sätt.

Arbetsdomstolen fann att ett uttalande om att någon är från ett annat land kan inte i sig anses kränkande. Å andra sidan kan det av t.ex. tonfall framstå som mer eller mindre uppenbart att ett uttryck använts för att förnedra eller förlöjliga.

Arbetsdomstolen konstaterade att DO inte visat att M.J. under just 2006-2006 uttalat sig om V.P. och A.K. på ett kränkande sätt. Arbetsdomstolen fann inte heller det visat att M.J. fortsatt att använda sig av uttryckssätt som ”östflickorna” eller ”damerna från öst” om V.P. och A.K. efter det att de skulle ha klargjort att de fann uttryckssättet kränkande.

Sexuella trakasserier och repressalier

Arbetsdomstolen konstaterade att den teckning med sexuellt innehåll som M.J. satt upp i personalrummet julen 2007 inte innebar sexuella trakasserier av V.P. och A.K. Även om V.P. redan julen innan framfört till M.J. att hon ansåg att bilden var olämplig betydde det inte att hon därmed påtalat att hon kände sig kränkt av den.

Däremot ansåg Arbetsdomstolen det faktum att M.J. julen 2008 hade skickat ut bilden igen via e-post utgöra sexuella trakasserier av V.P. och A.K. eftersom de i brev till socialnämnden i maj 2008 angett att bilden väckte anstöt hos dem och M.J. trots det skickade bilden.

Arbetsdomstolen fäste ingen betydelse vid kommunens invändning att V.P. och A.K. fått bilden av misstag och den skickats till en grupp, inte bara V.P. och A.K.

DO gjorde även gällande att översändandet av bilden julen 2008 innebar att V.P. och A.K. utsatts för repressalier då översändandet skedde efter att de påtalat för socialnämnden att de bl.a. upplevde sig diskriminerade och hade anmält kommunen till DO.

Utifrån att V.P. och A.K. inte erhållit några försämrade anställningsvillkor ansåg inte Arbetsdomstolen att översändandet av bilden var att ses som en bestraffning. DO:s yrkande avslogs i den delen.

Domslut

Arbetsdomstolen fann att kommunen genom M.J:s agerande inneburit att A.K. utsatts för trakasserier som haft samband med hennes etniska tillhörighet och att V.P. och A.K. utsatts för sexuella trakasserier. Domstolen fann att skäligt skadestånd var 35 000 kronor till A.K. och 25 000 kronor till V.P.

Eftersom DO:s talan bara vann bifall i vissa delar fick vardera parten stå sina egna rättegångskostnader.

Slutsatser

Kommunen blir skadeståndskyldig gentemot arbetstagarna i det här fallet eftersom det är en person i arbetsledande ställning som har agerat i strid med trakasseriförbuden.

Hade det istället varit fråga om trakasserier mellan två arbetstagare gäller att arbetsgivaren är skyldig att

1. utreda vad som hänt och att
2. vidta adekvata åtgärder för att komma till rätta med problemen. Arbetsgivare som inte utreder en anmälan om trakasserier riskerar i sådana situationer skadestånd för sin passivitet.

Gränsen för när diskriminerande trakasserier och sexuella trakasserier anses föreligga är relativt låg. Olämpliga uttalanden eller ageranden som har anknytning till en diskrimineringsgrund bör utredas skyndsamt och noggrant.

Arbetsdomstolen valde i det här fallet att sätta ned skadestånden ganska kraftigt jämfört med vad som yrkats, utan att särskilt motivera det annat än att de utdömda beloppen anses skäliga.

Det bör noteras att det rörde sig om allmänna skadestånd, inte diskrimineringsersättning, då målet avsåg brott mot de lagar som gällde till och med 2008; lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning och jämställdhetslagen. Numera regleras detta i diskrimineringslagen (2008:567).

Sveriges Kommuner och Landsting
Avdelningen för arbetsgivarpolitik
Arbetsrättssektionen

Sophie Thörne

Johanna Torstensson

Bilagor: AD dom 2011 nr 13